

Ren, Petrić i Finci jučer u Ženevi

(Foto: AP)

Ženeva Međunarodna konferencija o Dejtonu BiH se treba opredijeliti za izmjene Ustava i krenuti ka EU

Zemlja sa tri predsjednika, 700 parlamentaraca,
100 ministara i 13 vlada nije održiva

U Ženevi je jučer počela dvodnevna Međunarodna konferencija „Deset godina nakon Dejtona“, u organizaciji Asocijacije „BiH 2005“, javile se agencije.

Konferencija je otvorena plenarnom sjednicom, a pozdravne riječi održali su predsjedavajući Savjetodavnog odbora Asocijacije Wolfgang Petrić (Wolfgang Petritsch) i član Savjetodavnog odbora Freni Miler Hemi (Vreni Müller-Hemmi).

Uvodne govore, između ostalih, održali su komesar EU za proširenje Oli Ren (Olli Rehn), predsjedavajući Vijeća ministara BiH Adnan Terzić i bivši visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Karl Bilt (Carl Bildt).

Govoreći na ovom skupu, Ter-

Petrić i Bilt: Nekadašnji visoki predstavnici

da je došlo vrijeme da BiH preuzme odgovornost za vlastitu budućnost. Naveo je da BiH treba napraviti izbor i opredijeliti se za

Strani vojnici potrebni su BiH

Terzić je u pauzi konferencije novinarima izjavio kako su BiH potrebni strani vojnici, jer je u susjednoj Srbiji na posljednjim izborima 1,3 miliona građana glasalo za program „velike Srbije“.

zić je kazao da Dejtonski sporazum nije bio kočnica za reforme i napredak BiH, nego da su odgovorni međunarodna zajednica i političari u BiH. On je ocijenio da je BiH, generalno gledano, postigla očigledan napredak zahvaljujući pomoći međunarodne zajednice.

Ren je ukazao na to da je institucija visokog predstavnika u BiH bila izuzetno korisna, ali

On je istakao da Srbija još ima specijalne veze s Republikom Srpskom, te da u Srbiji postoji diskriminacija građana BiH. Naveo je da građani RS i FBiH nemaju isti tretman.

izmjene Ustava i krenuti ka EU.

- Ja sam za ustavnu evoluciju, a ne ustavnu revoluciju. Zemlja sa tri predsjednika, 700 parlamentaraca, 100 ministara i 13 vlada nije održiva - rekao je Ren.

Naveo je da je Dejtonski sporazum predvidio postojanje fleksibilnog mehanizma koji omogućava promjene i da to treba iskoristiti.

Ešdaun o manjem bh. entitetu

RS neće biti ukinuta zbog reformi u BiH

Visoki predstavnik u BiH Paddy Ashdown (Paddy Ashdown) izjavio je jučer u Ženevi kako nema govora da Republika Srpska bude ukinuta u ime reformi u BiH.

- Vijeće za implementaciju mira u više navrata je reklo da je RS garantirana Dejtonskim sporazumom - rekao je Ešdaun u izjavi Srni.

On je dodao da RS ne može ukinuti visoki predstavnik, to može jedino narod RS i njen po-

Ešdaun: To je entitet, a ne država

ložaj je garantiran Ustavom.

- Ako ne računate reformu policije, devedeset posto budžeta RS troši za svoje potrebe za zdravstvo, penzije, investicije za posao i sve su to kompetencije RS - rekao je Ešdaun i ocijenio da je u mnogim stvarima RS samostalna onoliko koliko su i mnoge države, kako u teoriji, tako i u praksi.

Ešdaun je ocijenio kako se shvatilo da RS ipak nije država nego entitet, iako neki pogrešno vjeruju da jeste država.

Spec

• **SARAJEVO** - Izborna komisija BiH ovjerila je jučer Hrvatsku koaliciju za promjene koju čine HSS BiH, HDU BiH, HKDU BiH, Hr-

vatski demokršćani i HNZ, radi učešća na prijevremenim izborima za općinskog načelnika u Grudama, koja je jedina i podnijela zahtjev za ovjeru.

Danas velika odluka Evropske komisije Havijer Solana i Oli Ren lobiraju za BiH

U Briselu niko ne sumnja u pozitivan odgovor Vijeća ministara EU • Može li se očekivati ublažavanje viznog režima • Velike obaveze pred bh. vlastima

(Od specijalnog izvještaja „Dnevnog avaza“ iz Brisela)

Kako je „Dnevni avaz“ i najavljiavao, Evropska komisija objavit će danas zahtjev Vijeću ministara Evropske unije za zeleno svjetlo o početku priprema za pregovore o stabilizaciji i pridruživanju sa Bosnom i Hercegovinom.

Najkraći rok

Uz uvjet da se usvoje zakoni (državni i dva entitetska) o Javnom RTV servisu, pregovori bi mogli početi najkasnije do polovine decembra. To je najkraći rok koji je EC postavila do sada i njime se iz Brisela u Sarajevo želi poslati podsticajni signal za dalje reforme.

Kako saznajemo, komesar za proširenje Unije Oli Ren (Olli Rehn), te visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU Havijer Solana (Javier Solana) lično su spremni nastaviti lobirati za BiH. Ali im za to trebaju podrška i rezultati iz BiH.

Solana: Očekuje rezultate

Jer, ako Sarajevo ne shvati i prihvati ovu poruku, pregovori o stabilizaciji i pridruživanju mogu biti suspendirani, pa čak i prekinuti.

Preduvjet za njihov uspješan završetak i davanje statusa kandidata BiH jesu reforma policije, puna saradnja s Tribunalom u Hagu i ispunjavanje niza kriteri-

Brisel: Značajna odluka za BiH

ja iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji se tiču kako zaštite okoliša, standardizacije, tako i industrije, obrazovanja...

U Briselu niko ne sumnja da će Vijeće ministara EU dati pristanak na otpočinjanje pregovora. Isto tako, niko ne dovodi u pitanje odlučnost EU da BiH ispuni zacrtane preduvjete i realizira zadatke iz Sporazuma. Ako se to desi, naprimjer, BiH već od decembra može vidjeti prve plodove u vidu popuštanja viznog režima.

Predan rad

Poruka iz Brisela je, kada je u pitanju upravo ovaj problem, jasna. Što se prije neki političari u BiH „dozovu pameti“ i odlučno se uhvate posla, to će se prije ukinuti vizni režim. Dosađanje iskustvo pokazuje da su zemlje koje su dobile status kandidata za ulazak u EU dobile i bitno olakšan, odnosno ukinut vizni režim.

Martens i Sanader su protiv Čovića

U nekim briselskim institucijama pomno se prati i situacija u vrhu HDZ BiH.

Predsjednik Evropske narodne stranke (ENS) Wilfred Martens (Wilfred Martens) očekuje dolazak predsjednika najjače stranke Hrvata u BiH Dragana Čovića sa saradnicima 7. novembra kako bi se razgovaralo o tome šta dalje, nakon što je

ENS potvrdio osnovanost optužbi Bože Ljubića da je Čović neregularno izabran.

Navodno, Martens nije sklon ostanku Čovića na čelu HDZ-a, a isti stav ima i predsjednik HDZ-a Hrvatske Ivo Sanader. On se, navodno, upravo zbog toga do sada nije susreo sa predsjednikom „sestrinske stranke“ u BiH Čovićem.

Pojašnjenje iz Delegacije Evropske komisije Za liberalizaciju viznog režima potreban napredak u kontroli granica

Nužno pojačati i borbu protiv organiziranog kriminala, te sklapanje sporazuma o readmisiji

Za liberalizaciju viznog režima za građane BiH Evropska unija traži da se ostvari potreban napredak u kontroli granica, borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije te sklapanje sporazuma o readmisiji.

To je jučer rečeno Feni iz Delegacije Evropske komisije u

odgovoru na pitanje da prokomentiraju izjave nakon susreta u Briselu između predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH Adnana Terzića i evropskog komesara za pravdu i unutarne poslove Franka Fratinija (Franco Frattini), koji je istaknuo privrženost pokretanju ovog proce-

sa s obzirom na uspjehe u reformama u BiH.

Nakon tog susreta najavljeno je da će do kraja godine u BiH doći tim eksperata koji će analizirati situaciju i tražiti potrebna rješenja kako bi se došlo do liberalizacije viznog režima za građane BiH.

HDZ neće opstruirati

U Briselu su zainteresirani i za stav HDZ-a u vezi s neusvojenim zakonima iz oblasti Javnog RTV servisa. Ovdje je s odobravanjem primljena navjaga da ta stranka ne namjerava potegnuti pitanje vitalnog nacionalnog interesa i u državnom Domu naroda blokirati donošenje ovih zakona.

HDZ, navodno, ne želi biti okrivljen za ometanje procesa evropskih integracija.

Teoretski, ako bi BiH izvršila pregovore o stabilizaciji i pridruživanju s EU u roku od šest mjeseci, evropskim funkcionerima bilo bi teško odbiti zahtjev za ukidanje viznog režima. No, preduvjet za to bit će, zasigurno, temeljit i predan rad, te svakodnevne sjednice državnih i entitetskih institucija vlasti, što do sada nije bio slučaj.

Poruka iz Brisela je jasna - sa početkom procesa pregovora o stabilizaciji i pridruživanju, BiH će gotovo svakodnevno početi uviđati promjene nabolje. Ne samo kada je u pitanju vizni režim, nego i strane investicije. Uz evropske, bh. vlasti moraju biti fokusirane i na integracije u NATO institucije, Partnerstvo za mir, prije svega. Ali, i za to postoje određeni vrlo jasni i striktni uvjeti.

Sead NUMANOVIĆ

Ešdaun govorio na međunarodnoj konferenciji u Ženevi Moraju se napraviti promjene postojećeg ustavnog aparata

Cilj faze tranzicije ka Evropi treba biti stvaranje države koja na prvo mjesto stavlja svoje građane • Do ustavnih promjena konsenzusom među narodima

Visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Padi Ešdaun (Paddy Ashdown) rekao je jučer u Ženevi da promjene Ustava ne mogu biti nametnute BiH, već da se do njih može doći samo konsenzusom među narodima u BiH, javila je Srna.

- Moramo osigurati da se ostvare pozitivne promjene i spriječe negativne. Promjene mogu doći samo konsenzusom među narodima. Ne mogu biti nametnute i ne mogu doći od ljudi izvana - rekao je Ešdaun obraćajući se učesnicima međunarodne konferencije o budućnosti BiH u Ženevi, posvećene obilježavanju 10. godišnjice Dejtonskog sporazuma.

Nema promjene kursa

On je dodao da bi možda trebalo razmisliti o ustanovljenju funkcije jednog predsjednika BiH.

- Moramo početi od nečega i ovo je početna tačka koja sigurno zaslužuje detaljnije razmatranje. Ali pitanja poput ovih su pitanja kojima se treba baviti narod BiH i, naravno, sljedeći visoki predstavnik i specijalni predstavnik EU u BiH - rekao je Ešdaun.

On je istakao da se BiH nalazi između poslijeratne stabilizacije i tranzicije ka Evropi. Ocijenio je da po otpočinjanju pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, produbljanju odnosa s NATO-om i postepenom smanjenju uloge OHR-a, BiH odlučno otpočinje novu eru.

- Krilatica više nije „stabilizacija“ nego „tranzicija“, a za-

Ženeva: Karla del Ponte na konferenciji o BiH

(Foto: AFP)

datak je da se dejtonska država transformira u briselsku državu - rekao je Ešdaun i dodao da to ne znači promjenu kursa.

Prema njegovim riječima, radi se o daljoj nadogradnji na veliki posao koji je već urađen.

- Osnovali smo institucije, sada moramo učiniti da one funkcioniraju na pravi način. To znači smanjenje troškova vlasti eliminiranjem duplih usluga na različitim nivoima obimnog administrativnog sistema i usklađivanje plaća državnih službenika s mogućnostima zemlje - rekao je Ešdaun.

Puni suverenitet

On je naglasio da je to potrebno uraditi ustavnim promjenama, koje trebaju biti obavljene putem dijaloga i konsenzusa.

- BiH je možda dostigla ma-

U radu učestvovala i Karla del Ponte

U radu dvodnevne međunarodne konferencije, koja je završena u Ženevi, učestvovali su i Karla del Ponte (Carla Del Ponte), glavna tužiteljica Haškog suda, bivši specijalni predstavnik SAD za Balkan Džejms O'Brajen (James O'Brien), te brojni eksperti iz BiH i inostranstva.

ksum sa postojećim ustavnim aparatom i mora napraviti promjene koje će joj dopustiti da nastavi put prema punom suverenitetu i stabilnosti, a koje će prije svega sredstva usmjeravati od organa vlasti direktno ka građanima - rekao je Ešdaun.

Istakao je da cilj faze tranzicije ka Evropi mora biti stvaranje države koja na prvo mjesto stavlja svoje građane, a ne političare.

- Sada postoji jasan pregled pravca u kojem idemo i onoga što je potrebno da ostvarimo da bismo stigli do cilja - rekao je Ešdaun i dodao kako je siguran da će BiH jednog dana postati članica EU.

Tranzicija OHR-a do izbora u oktobru 2006.

Ešdaun je podsjetio da je Vijeće za implementaciju mira jasno stavilo do znanja da je spremno početi smanjivanje korištenja bonskih ovlasti i zamijeniti Ured visokog predstavnika specijalnim predstavni-

kom Evropske unije kada proces stabilizacije i pridruživanja bude u toku.

- Ova tranzicija mogla bi početi prije isteka ove godine i završiti se do izbora u oktobru 2006. godine - rekao je Ešdaun.

Terzić, Lagumdžija i Špirić razgovarali o evropskom putu

Pregovarački tim

imat će podršku

Parlamenta BiH

Pregovore s EU naša zemlja vodit će u posebnom ambijentu • Politički šef tima bit će Adnan Terzić • Lagumdžijina podrška Igoru Davidoviću

Na jučer održanom sastanku člника Vijeća ministara Adnana Terzića, predsjedavajućeg Zastupničkog doma BiH Nikole Špirića i lidera SDP-a BiH Zlatka Lagumdžije razgovarano je o mogućim načinima osiguranja jedinstvene i precizne platforme s Evropskom unijom nakon što bude potpisan ugovor o Sporazumu o pridruživanju i stabilizaciji.

Izborna godina

- Mogu javno kazati da je Parlament BiH spreman pružiti snažnu podršku i pomoć pregovaračkom timu koji je neophodno formirati prije 12. decembra - kazao je Špirić, koji je bio formalni domaćin sastanka.

Terzić je naglasio kako će se pregovori s EU voditi u posebnom ambijentu, odnosno izbornoj godini.

- Nadalje, pred BiH stoje još dva izazova: njena ustavna struktura i uspostava jedinstvene pregovaračke pozicije ekspe-

(Foto: M. Kadrić)

Sa pres-konferencije: Utvrditi jedinstvenu pregovaračku poziciju

rtskog tima - istaknuo je Terzić.

On je ustvrdio kako će i MVP imati jako važnu ulogu u pregovaračkom procesu te će formirati jedan tim koji će pomagati našu pregovaračku ekipu.

Odgovarajući na novinarsko

pitanje ko će biti politički šef pregovaračkoga tima, Terzić je citirao Zakon o Vijeću ministara BiH, a iz onoga što je kazao proizlazi da je on taj ko će biti u ulozi političkog šefa.

Najbolji ambasador

- Igor Davidović bio je jedan od naših najboljih ambasadora. Ima tehno-kratske i diplomatske karakteristike i, ako se on bude spominjao kao mogući glavni pregovarač, onda će imati moju punu podršku za tu poziciju - ustvrdio je Lagumdžija.

Ponovio je da je pitanje pregovora s EU pitanje patriotizma, a ne politikanstva.

H. ORAHOVAC

Strah od tehnologije

Tokom pres-konferencije, u vrijeme dok je govorio Terzić, jedan od diktafona pred njim sam se uključio.

- Ovo me dekoncentrira. Isključite ga jer ne mogu ovako govoriti - kazao je Terzić.

Diktafon je brzo isključen,

Terzić je još malo govorio, a nastavio je Lagumdžija.

- Ne spadam u one ljude koji su isprepadani tehnologijom. Možete donijeti još uključenih diktafona ovdje pred mene - počeo je svoje izlaganje Lagumdžija, na što se Terzić „kise-lo“ nasmijao.

Volfgang Petrič za „Dnevni avaz“

Nema završetka pregovora sa EU dok stranci odlučuju u BiH

Na ženevskoj konferenciji o BiH dominantno bilo pitanje samoodgovornosti bosanskih vlasti u reformskom procesu

Volfgang Petrič (Wolfgang Petritsch), bivši visoki predstavnik u BiH, rezimirajući kratko za „Dnevni avaz“ prošlosedmičnu međunarodnu konferenciju o našoj zemlji u Ženevi „Deset godina od Dejtona i dalje“, kaže da će njeni zaključci biti dobro polazište za score pregovore BiH s EU o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

- Na konferenciji je dominantno bilo zastupljeno pitanje samoodgovornosti bosanskih vlasti u reformskom procesu. Sa zelenim svjetlom Evropske komisije za pregovore o pridruživanju učinjen je prvi formalni korak ka EU. Međutim, završetak pregovora ne može se očekivati dok međunarodna zajednica odlučuje u ime bh. vlasti - kaže Petrič.

Petrič: Evropa će i dalje pomagati

On ističe da su bosanskohercegovački političari i intelektualci, koji su prisustvovali ovom skupu, jasno pokazali da žele

preuzeti odgovornost, prekidajući sa dejtonskom Bosnom i otpočinjući briselski put.

Jedan od zaključaka konferencije jeste da Bosna i Hercegovina sama sebe mora što više shvatati kao državu i ispunjavati svoje zadatke.

- Evropa će i dalje pomagati, ali dalji put Bosne i Hercegovine ka članstvu u Uniji ovisit će od kompetentnosti bh. vlasti da samostalno donose odluke. Sigurno je da ni Sporazum neće biti sklopljen dok u BiH postoji Ured visokog predstavnika - zaključuje Petrič.

Prema njegovim riječima, rezime ženevske konferencije 4. novembra u Sarajevu prezentirat će „Asocijacija BiH 2005“, tako da ih „ne želi preduhitriti“. **S. T.**